ԱԲՈՆԷ ԲԷՏԷԼԻ

	Սէնէլիք	Ալթը այլըգ
Իսթանպօլ	100	50
Թաշրա	140	70

Մէնաֆիի ումումիյեյէ մութէալլիք ավրագ մէճճանէն տէրճ օլունուր։

Տէրճ օլունմայան մէքթուպլար վէ մէբծուլէր իատէ օլունմազ։

Սահիպի իմթիյազ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ս. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Մաթպաա վէ իտարէխանէսի
Բապը Ալի ճատտէսինտէ 36 Նումերօ

Մանզումէի Էֆքեար

ԵՒՎՄԻ ՂԱԶԷԹԱ

10 ՓԱՐԱ 10

منظومهٔ افکار
صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
قره بت پانوسیان
مطبعه و اداره خانه سی
باب عالی جاده سنده ٣٦ نومرولی
دائرهٔ مخصوصه‌در

Direction du journal
MANZOUMEI EFKIAR
Grand' rue de la S. Porte. 36

ԱԶԳԱՅԻՆ

Սագըզ վան Գառբ, փոխանորդ Ակտ. Յովսէփ Մ. վրդ. Այվազեան, Բաթրիգխանէ գուրուլ քէհեասը Թրէնկեան սաատ. Աբրահամ էֆ. իլէ աւին զամթինէ նա Ղըղը ահմէթ. Նազըմ պէյ Հազրէթլէրինին զիարէթինէ գիտմիշ, մուշարինիլէյհ հազրէթլէրի իլէ մուլագաթ իթմիշլէր տիր։

Տ. Յովսէփ Մ. վրդ. խարքն տախի ալինէ տայիրէսինէ ազիմէթլէ տէվլէթլու Նազըր բաշա հազր. իլէ կէօրիւշմէքլէր տիր։

Տէրսաատէթ Եռւսաղէմ Բաթրիք վէքիլի Տէր. Սիմէոն Ս. Արքեպիսկոպոս, այլը կիճէսի, Թէլէկ ռաֆիա մէրհում Գարեգին Սրբազանըն վէֆաթընը Եռւսաղէմ Բաթրիգի Ամեն. Յարութիւն Սրբազան Հազրէթլէրինէ խապէր իթմիշ, վէ մէրհում Տ. Գարեգին Սրբազան, Խրիմեան Մ. կաթողիկոսուն չալիշմասի օլտուղու ճիհէթլէ, ինչու խապէրի մուէյյիմի զանէթ, մուհթէրիգանէ պիր սուրէթլէ միւչարիլէյհ Մ. Կաթողիկոս հազրէթլէրինէ պիլտիրմէսինի րիճա իյլէմիշ տիր։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

Ինչպէս յայտնի է, Վարչական նախորդ կարգադրութեամբ մը համաձայն քանի տարիէ ի վեր Սուրբ Փրկչեան Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը միայն կատարել կուտայ Օրացոյցի տպագրութիւնը, յետ քննութեան եւ վաւերացման Կրօնական Ժողովոյ, եւ անոր վաճառումէն գոյացած հասոյթն կը յատկացուի Հիւանդանոցի սնտուկին՝ իբր նպաստ մը այս բազմակարօտ և ծախսալից հաստատութեան։

Այս անգամ եւս Թէեւ ըստ սովորականին յառաջիկայ 1893 տարւոյ Օրացոյցն Հոգաբարձութեան կողմէ ի լոյս ընծայուած եւ ի վաճառ հանուած է, այլ սակայն ուրիշ Օրացոյց մ'ալ հրատարակուած լինելով մասնաւոր տպարանի մը հաշւոյն, ըստ որոշման Ազգային Վարչութեան Խառն Ժողովոյ՝ հարկ դատուած է հրաւէր կարդալ պատուարժան ազգայնոց Նախընտրելու Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի սեպհական Օրացոյցն, Թէ՛ իբր վաւերական, եւ Թէ՛ իբր միջոց մը սատարելու նոյն բարեգործական հաստատութեան, որ ըստ ամենայնի արժանի է ազգայնոց գթոյն եւ նպաստին։

Ազգային Վարչութիւնն վստահ է որ իւր այս հրաւէրն բարեհէր ազգայնոց կողմէ սիրով լսելի կը լինի և Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցն ինչպէս ամէն ատեն, նոյնպէս և այս առթիւ կը վայելէ պէտք եղած ձեռնտուութիւնն։

(Կնք.)

ՏԱՇԻԼԻՆԷ

Մավզէր փապրիգասը մամուլաթընտան օլան քիւչիւք չարըը թիւֆէնկլէրին սիփարիշ, գուվվէթ վէ մէթանէթինին մուքէմմէլիյէթի, իճրա գըլընան միւթէատտիտ թէճրիւպէլէրտէն անլաշըլարագ, ասաքիրի շահանէնին ինչուն թիւֆէնկլէրէ թէպտիլինէ գարար վէրիլմիշ տիր։

Մէզքիւր թիւֆէնկլէրին պէօյլէ պիր գըսմը վիրանա իյլէմիշ կիպի, պագըյեսի տախի բէյտէրբէյ վիրուտ իտմէքտէ տիր։

—Տուխունու ումումիյէյի ռամանիյէ մէճմուրլարընտան Էսատ պէյ Ալիքսանեան, էագրնաա Թրապիզօն Տուխունու ումումիյէ նէզարէթինի թէֆթիշ իթմէք իւզրէ օ ճանիպէ հարէքէթ իտէճէք տիր։

—Ռ. Ննճուգատէ ահմէթ Աբիկ էֆ. հազրէթլէրի, պու սէնէ օրտույի Հիւմայունի իչին լիւզումի օլան զէխայիրին միւնագասա թարիգիլէ իթտարընը թէահհիւտ իյլէմիշ օլմալըա, պու քէրրէ Շարգի Բումէլիյատէ ալտարտան հասըլէ կէլէն զէխայիրտէն քիւլլիյէթլի օլարագ միւպայաա իթտիկի խաթիլմաքար գըլընմըշ տըր։

—Նոյ. 28ինճի կիճէսի «Գաբըլանը Գահրի» նամ աէֆինէ միւխթէլիֆ էմթիա եիւքլիւ օլտուղու հալտէ, Սեվաստոփոլտան կէլիրքէն, Գարատենիզին Բումէլի ճիհէթինտէ պիր մահալտէ գարաեա օթուրմուշ պու կիպի, Թուննատան քէրսթէ եիւքլիւ Ֆիրճի-Բան նամ սաֆինը նէլքէն աէֆինէսի տախի, Վասիլի գօ նամ մահալտէ պաթարագ թայիֆէսինին պիր գըսմը ղարգ ու նապէտիտ օլմուշ տուր։

1093 թօնիլաթօլուգ «Թրէ. տէկար» նամ Ինկիլիզ վափօրու, տիւն սապահ Գարա տէնիզտէն կէլիր ի քէն Ումուր Եէրինտէ գարաեա օթուրմուշ տուր։

—Բէգա Ազօֆ տէնիզինտէն կէլէն «էվանկէլիս» նամ Եունան եէլքէն կէմիսի պուղազտա եիւքլիւ օլտուղու հալտէ, Վասիլիգօտա ղարգ օլուպ, էմթիայը մահմուլէսինտէն տախի հիչ պիր չէյ գուրթուլամամըշ տըր։

Գարատան Միչօրուլօսուն սիւվար օլտուղու «Այօս Սբիրիտիօն» նամ աէֆինէ տախի Աք տէնիզտէն կէլիրքէն, Պէշիգտաշտա գարաեա օթուրմուշ օլմալըա, եիւզտիւրիւլմէսի իմքեանը խաթըլմէքտէ իմիշ։

—Մէնտէրէս նէհրինին թաշգըն օլտուղու հալինէ վագը իմթիտատը չարթնամէսինին իճրայի ահքեամընա տայիր օլան էվրագ թէտգիգ օլունմագ իւզրէ, Շուրայի տէվլէթէ իհալէ օլունմուշ տուր։

—Իզմիր էրպապը աէնայիի պէնազ թօփլագը սապօն իմալ իթ մէքիւքին թահթը մէմնուիյէթէ ալընմասընա տայիր պիր իսթիտա թանզիմլէ Պապը Ալիյէ իպրազ ու թագտիմ իթմիշլէր տիր։

—Տրիգալօտա արապ ճինսի ահ լարըլա հէճին տէվէլէրի թէչհիզ իթմէք իւզրէ պիր անօնիմ չիրքէթի թէշքիլինէ տայիր Արքեալը Բաճի էֆ. թարաֆընտան թագտիմ օլունան լայիհա, Պապը Ալիյէ գաթիէն թասվիպ օլունույ մազպաթասը խաքիբայի Շահանէյէ թագտիմ օլունմուշ տուր։

—Բէժի խարէքէսի Ինկիլթէրրա վէ հէյվանիսինտէ իմալ օլունան թիւթիւն իչքէրինի թէվսի իչին, Ինկիլթէրրանըն պազը միւթէպէր միւէսսէսէսը մալիյէսի իլէ եէնի թէրթիպ վէ մուգարրէրաթ իթթիխազ իթմիշ տիր։

—Պէրլին, Բարիզ վէ Վիէննատան ալընան խուսուսի թէլէկրաֆլարա նազարէն, չըմէնտըֆէր թահվիլաթը համիլլէրինին «սէնտիգաալարը» թահվիլաթը մէզքիւրէ ֆայիզ վէ րէսիւլմալի ահքեամ ու չէրայիթինին թէավիզէսի զըմընտա, միւթէֆիգան իճրայի մուամէլէյէ գարար վէրմիշլէր տիր։

—Անատօլու վիլայէթլէրինտան գիրամաթ հազգընտա վարիտ օլան րափօրլարա կէօրէ, գըշըրգ հուսուլ պաթ վէ զէխայիր թօխումլարը պու սէնէ կէճիքմիշ իսէ տէ, մաթլուպ սուրէթտէ պուլունմագ իմիշ։ Մամաֆիհ թօխում ղէմունը կէչտիքտէն սօնրա եաղմուրլար իչին, գէթէն թօխումլարը ումում վիլայէթտա հէմ մէֆգուտ տուր։

—Աֆիօն ինհիսարը իթթիխազընա տայիր օլանլար, մուխալիֆլէրի իգնա իչին վար գուվվէթլէրինի սարֆ իթմէքտէ իսէլէր տէ, հէնուզ մուվաֆֆագ օլամատըգլարընը «Լէ վանթ» եազըյօր։

—Գուլպատան վարիտ օլան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Դանըլջ տաղը էթէքլէրինտէ Էրէյլի եալըասը նամ մէվգիտէ, մուհաճիրլէրէ մախսուս պիր քէօյ թէէսիս օլունմագ տաատըր։ Դարինէյի մէզքիւրէյէ մահսուս պրազի Ասմէտ Բաշա էֆէնտինին վէ հիւքիւմէթին միւթէվէֆֆա Աքիֆ էֆ.նին զէվճէսի Սամիյէ հանըմ թարաֆընտան մէճճանէն թէրք իտիլմիշ օլտուղու, Գըրսա վալիսի միւմայիլէյհի աահաապ աեսխավէթէ, չու համիյէթլէրին տէն տոլայը պէհանը թէշէքքիւր իթմիշլէր մէէմուր օլմուշ տուր։

—Բում Բաթրիգխանէսի սամէ ղըգ "ըը քէահիպի Մ. Ժան Գօլէթթինին ամուճասը Միչօ գօլէթի նամ խիթխարըն, Եանեա գուպինտէ Եէրօմիայի Նահիյէսինտէ գաթլ խաիլիքի ագտէմէ եաղըլըմըշ իտի։

Ալընան մաֆսուլաթա կէօրէ, էչգըյա իմթիհարը թէլէֆ իտիգտէն սօնրա, այթուն օլարագ ուզէրինտէ պուլունան 500 «տառ-գաբ»ըն վէ պիր չօգ ղըյմէթլի էշեասընը ալըգ իթտիգտէն սօնրա տաղա տօղրու ֆիրար իթմիշլէր տիր։ Ճինայէթ գաթար հիւքիւմէթ մաղէլլիյէ, ինչու ճինայէթ գիւմէթխալ օլտուղլարը գանն օլունան իւչ քիշինին թահթը թէվգիֆէ ալընտըգլարը կիպի, հայտուտլարը չիմտի եէքտիտ թաագըպ իչին տէ 150 նէֆէր ժանտարմա սէվգ իթմիշ տիր։

Շու սօն կիւնլէրտէ Բիւրգէրին տէ պիր ժանտարմա միւֆրէզէսի իլէ պիր քէօյտէն գօեուն սիւրիւսիւ աշըրմըշ օլան էշգըյա չէթէսի արասընտա վուգու պուլան պիր միւսատէմէտէ, պէչ հայտուտ գաթլ վէ պիր չօղու տա մէճրուհ օլմուշ տուր։ Ժանտարմալարտան հիչ պիր եարալանմամըշ տըր։ Հայտուտլարըն պէգիյեսի գըրմը էչգըյանըն հէմէնտէն կէրի ալընմըշ տըր։

—Բէթրպուրկտան վարիտ օլան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, կէլէճէք իլք պահարտա գոլէրանըն թէքրար զուհուր իտէճէյի գուվիյէն թահմին օլունմագտա, Բուսիա տախիլիյէ նէզարէթի թէպտալ թալիմաթնամէ կէլէճէք ղըշա. 13տէ Բէթրպուրկտա պիր ճէմիյէթ թապիպլէրինին վէ պիր խասսաա տօգթօրլարըն տօղրու օլա գոլէրանըն ճէ-րայի հիւքմ իթտիկի եէրլէրին թէտավի իլէ թիճարի պէտտանէ օլան տօգթօրլարըն ճէլպինէ գարար վէրիլմիշ, պունտա իւլէթի մէզքիւրէնին էօնիւ ալընաճագ թէտապիր տիւչիւնիւլէճէք տիր։

—Տէրսաատէթ Ավուսթուրիա սէֆարէթի սապըգ իքինճի թէրճիմանը Մ. Նիգօլա Ժանգօ, Իզմիր Ավուսթուրիա ժէնէրալ գօնսօլօսլուղունա թային օլունարագ, միւմայիլէյհ էվվէլքի կիւն մահալլի մէմուրի եէթինէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմիշ տիր։

—Էրզրումտա գուրպագըղ եիւզինտէն զըմըրտ պաչ կէօսթէրէրէք, պու ղայլըն ֆիաթը եիւքսէլմէսինէ սէպէպ մուտտէթի ահչէնքէ ահբիր տա հիւքքիւմէթի, սէնիյէսինէ թէսաղուֆի լազըմ իթթիխազ պուլունմուշ տուր։

Օրտու էհալիսինին 100,000 քիլէ զախիրէսէ իհթիյաճլարը վար տըր։

—Թոքոպալըտա տիւրիւն միւնասէպէթիյլէ սըլահ աթըլմամասընա տէ թէնպիհ իյլէ թէգիմ օլունմազ, հէր թարաֆտա էմն ու իչար պըրգարար պուլունմուշ տուր։

—Տիւքէթի խայրիյէնին հիւսէյն տաշ մէճլիսի, թիճարէթ վէ նաֆիա նազըրը թէվֆիգ բաշա հազր.նին թահթը րիյասէթինտէ օլարագ, տիւն նաֆիա տայիրէսինտէ թէճէմմիւ իթմիշ տիր։

Մէճլիսի մէզքիւր, կէչէն 307 սէնէսի հիսապաթընըն թէտգիգ վէ թաստիգի իչին, Եէնիտիւնեա Տիմիթրագիչէֆ իլէ ամէլի տիվանը հիւմայունի խուլէֆաարընտան Նիզամէտտին պէյի միւֆէթթիշ թային իյլէմիշ վէ կէլէճէք սէնէ եէնիտէն իչի վափօր իշթիրասը վէ հիւքիւմէթին քիրայա փայէզտէն մաատա 100տէ 2 պուչուգ թէմէթթիւ թէվզիի իչին, մէճլիսի խարէքէ մէզունիյէթ վէրմիշ տիր։

—Վան վիլայէթինտէ պուլունան Գուզզիճեան գազասընտա, միւճէտտէտէն թէլէկրաֆ մէրքէզի քիւշատ վէ մուխապէրաթա միւպաշէրէթ օլունմուշ տուր։

—Հոլանտա պայթար մէքթէպինին «Գաբթէօրօլօժի» մուալլիմլիկինէ, պայթար Մ. Մարթէլ նամընտա պիր զաթ թային օլունարագ, սէնէվի 10,000 ֆրանգ մաաշ թախսիսի իյլէ Տէրսաատէթէ ճէլպինէ գարար վէրիլմիշ տիր։

—Էվվէլքի կիւն Վանտա գօլէրատան եէնիտէն 13 մուսապ վէ 15 վէֆիաթ օլմուշ, միւլհագաթտա սըհհէթի ումումիյէ պէրքէմալ պուլունմուշ տուր։

Թրապիզօն վէ Էրզրումտա հիչ պիր վուգուաթ օլմամըշ տըր։

—Շիգագօ սէրկիսի ումումիյէսինէ Գալիֆօրնիա էմարէթինին թախսիս իյթիրագընա գարար վէրիլմիշ, մէսարիֆաթը միւզ թաղիպէնին թէավիզէսի զըմընտա, սօլրանիյէ մէճլիսի թարաֆընտան 150,000 ֆրանգ թախսիս գըլընմըշ տըր։

ԹԻՎՃԻՀԱԹ

Պէրաթ խանէտանընտան պէյէ-թիւէ րէյիսի իզզ. Աղիգ պէյէ սանիյէ սընֆը միւթէմայիզի,

Թիւչիւքչէքմէճէ գազասը գայմագամը իզզ. Բասիլ էֆ. իլէ Գապայի Աթիգ գազասը գայմագամը Ապտիւլրահման պէյէ րիւթպէի սանիյէ սընֆը սանիսի թէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

ՆԻՇԱՆ

Տէրսաատէթ րէժի նազըրը սաատ. Ասըմ պէյ էֆ. հազր.նէ Չինճի Օսմանի,

Րէժի իտարէսինին հիսապաթը ումումիյէ չիւպէսի միւֆէթթիշի, Մ. Շարնօ իլէ Մ. Սիմլասա 3ինճի վէ իտարէյի մէրքէզիյէ սէր վէզնէտարը Մ. Գումպէրպաճա կինճի մէճիտի,

Իրան սէֆարէթինին վան քէօարքէրտարը Հիւսէյին Խանա 3ինճի մէճիտի,

Կէօրիւճէ սանճաղը թահրիրաթ միւտիրի Դաւուտ Շիւքրի էֆ.նէ կինճի րիւթպէտէն մէճիտի նիչանը իհսան պույրուլմուշ տուր։

* *

ԹԱՍՀԻՀ

Տիւնքի Թէվճիհաթ գըսմընտա, Տէփէպաշըյըրտէ Բալու գազասը ամինէճէք եէրտէ, Արաբկիրտէ տէնիլմիշ օլմագլա թասհիհ օլունուր։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Լօնտրա 30 Նոյ.—Մէնպայի մէվսուգտէն վարիտ օլան մալումաթա նազարէն, Հինտիստանըն չիմալի ղարպիսինտէ պուլունան գապիլէլէրէ եագըն մահալլէրտէ, Բուսիա թարաֆընտան եէնիտէն ասքէրի մանօվրալար իճրա իտիլմէքտէ իմիշ։

Պէրլին 30 Նոյմ.—Խապէր վէրիլէն թէքրալիֆի մալիյէ վէ ասքէրիյէնին, պունտան էգօնոմիգի ու թէգէմմիւլ իտէճէկի, թէվսիրի թօլիթիգայէտէ զանն օլունմագտա տըր։

Բայխշթագ մէճլիսինտէ հիւքիւմէթ, թէքլիֆ օլունան վէրկիլէրին 58 միլիօն մարգ վարիտաթ վէրէճէկինի վէ պու իսէ թէսավվուրաթը ասքէրիյէնին իճրասընտան նէշէթ իտէն մէսարիֆաթը գարշըլաճագընը պէեան իյլէմիշ տիր։

Բարիզ 30—Իսթիֆաա րէյիսի Մ. Բէրիվէ, Բանամա մէսէլէսի հագգընտա իճրաեի թահգիգաթ իտէն միւսթանթիգ Մ. Բրիսէնէ պարլամէնթօ թահգիգաթ գօմիսիօնունա էվրագը իսթինթագիյէյի թէվտիէ մէմուր իթտիկի պէեան իյլէմիշ տիր։ Թէքմինէն րիվայէթ օլունտուղունա կէօրէ, պաչ միւտտէայի ումում Մ. Բըգնէ տը Պօրբէր, իսթիֆասընը վէրէճէք տիր, միւմայիլէյհ Բանամա իչինէ տայիր օլան էվրագը գօմիսիօնա թէսլիմտէն իմթինա իտիյօր։

ԹԱՇՐԱՏԱ ՄՈՒԱԼԼԻՄ ՎԷ ՄՈՒԱԼԼԻՄԷԼԷՐ

Ուսէյի մուվաֆֆագըյէթ վասէյի հազրէթի Բատիշահանէ, մէմալիքի մահրուսէյի Շահանէնին հէր ճիհէթինտէ, մէքթէպլէրին ատէտի չօղալտըղընա, մուալլիմ վէ մուալլիմէլէրին իհթիյաճը տախի օ նիսպէթտէ հիսս օլունմագտա տըր. Պունտուղունտան, Թաշրատան մաթպաամըզա վարիտ օլան մէքթուպլարըն էքսէրիսինտէ, եա մուալլիմ, եա մուալլիմէ վէ եախօտ իքիսի տախի իսթէնիլմէքտէ իտի տէ, փայթախթըմըզտա պուլունան մուալլիմ վէ մուալլիմէլէրին էքսէրիսի Թաշրա մէքթէպլէրինտէ իճրայի վէզայիֆ իթմէսէ մուվաֆագաթ կէօսթէրմէմէքտէ օլտուգլարընտան, տանքի Թաշրա մէքթէպլէրիմիզին բէք չօղու լաեըգըլը մուալլիմլէրտէն մահրում գալարագ, էլտէ պուլունանլարըլա իտարէ օլունմագտա, վէ պու սաեէտէ մէքթէպլէրտէն պէքլէնիլէն հիւսնի նէթիճէ տախի քեամիլէն իսթիհսալ օլունամամագ տա տըր. Հալպուքի Քաշանալարըմըզտան Արժ. Տէր Խորէն Հայր տախի պունտան օն, օն պէշ կիւն ագտէմ մահզա լաեըգըլը պիր մուալլիմ իլէ մուալլիմէ պուլմագ արզուսու իլէ պայթախթըմըզա կէլմիշ, օն, օն պէշ կիւն չալըշըպ պուլամայ պաշ վուրտուգտան սօնրա, կիւճ հալ իլէ պիր վարժապետ իլէ պիր վարժուհի պուլապիլմիշ իտի.

Շու հալտէ, մէքթէպլէրիմիզտէ իքմալի թահսիլ իտիպ տէ, պատա իւչ պէշ եիւզ ղրուշ գազանմագլըղըն աչըգ իլէ սիւզան օլարագ, պէյհուտէ օրատա պուրատա իշ արամագ թէշէպպիւսինտէ պուլունան տէլիգանլըլարըմըզըն, պու ֆուրսաթտան պիլիսթիֆատէ, տավէթ օլունտուգլարը Թաշրա մէքթէպլէրինէ գօշմալարընըն մուվաֆըգը մասլահաթ օլաճաղը խաթըրա վարիտ օլուր իսէ տէ, մումայիլէյհիմ էֆ. լէրին նէ սէպէպէ մէպնի, պուրատա սէֆալէթլէ տօլաշմագլըղը Թաշրա մէքթէպլէրինտէ իճրայի վէզայիֆ իտիպ աքճէ գազանմագլըղա թէրճիհ իթմէլէրինին հիքմէթինէ տէ վագըֆ օլմագ իչին, Թաշրա մէքթէպլէրինին ահվալի իլէ մուալլիմլէրինին վազիֆէթլէրինի նազարը թէտգիգ ու թէֆթիշէ ալմագ լազըմ կէլիր. Զիրա մուալլիմ վէ մուալլիմէլէրիմիզ Իսթանպօլտա ուհուրու թէտրիսիյէլէրինի լաեըգը իլէ իֆա իթտիքտէն սօնրա, ահվալը խուսուսիյէլէրինտէ պէյիմիսէլէրինտէ հէր նէ գատար մուխթաջ իսէլէր, Թաշրատա տախի օ նիսպէթտէ մահթաջ մէսուլիյէթտէ տիրլէր. չիւնքի քի, Թաշրա էհալիսի Իսթանպօլտան վարիտ օլան մուալլիմ վէ մուալլիմէլէրէ բէք ալի պիր նազար իլէ պագըպ, մումայիլէյհիմտէն տախի օ նիսպէթտէ թէրպիյէ, պիլէտ, մէտէնիյէթ, վէ հիւսնի հալ պէքլէմէքտէ օլտուգլարը հալտէ, -էքսէրիսէթ միւսթէսնա թութուլարագ- պազըլարընտա իսէ քիւլլիյէն մէզքիւր էվսաֆըն մուղայիրինի կէօրտիւքլէրի կիպի, աթըլը թէհամմիւլ իտէմէմէքտէ, վէ մէքթէպի, իւլումի ու ֆիւնունու, էհալիյի հիչ պիր չէյի նազարը էհէմմիյէթէ ալմամալարագ, օ եօլտա խաճէկեանտան հիչ չէվիրիպ օնլարը պին թիւրլիւ միւշքիւլաթա ուղրաթմագտա, վէ նիհայէթ պու մուալլիմլէրէ մէքթէպի թէրքլէ Իսթանպօլա ավտէթ իթտիրիպ, պուրատա բաշթ կէլտիքլէրի էսէրլէրտէ Թաշրա էհալիսի իլէ մէքթէպլէրինի զէմմ իթմէկէ սէպէպ իպէթ վիրմէքտէ տիրլէր.

Շու հալին մէսուլիյէթէն, վէ սէնէտէ պիր իքի տէֆա մուալլիմ թէպտիլի իլէ հէմ պարալարըն պօշունա սարֆ օլունմասընտան վէ հէմտէ մէքթէպլէրտէն հիչ պիր սէմէրէ հասըլ կէօրիւլմէմէսի, էվլատը վալիտէյնի թէհսի սէրպէ սարֆ էվգաթ իլէ նիհայէթ ճահիլ գալաճագլարը կիպի պիր թագըմ ահվալտէն պաշգա իթիմէքտէն իսէ, Թաշրա միլլէթտաշլարըմըզա ունու պէյան իտէրիզ քի, քէնտիլէրինին վէրտիքլէրի տէօրթ պէշ լիրա այլըգլա Իսթանպօլտան լաեըգըլը մուալլիմէ կէօթիւրէմէյէճէքլէր տիր, զիրա չուլըգը ինքեար օլունմազ պիր հագիգաթ տըր քի, պայթախթըմըզտա քէօյլի չէօհրէթ իտէն հօճալարըմըզըն հիչ պիրիսի, նէ պէօյլէ ճիւզի վէ նէ տէ տահա զիյատէ պիր մէզլագլա Թաշրայա կիթմէք իսթէմէյօրլար վէ իսթէմէզլէր. չու հալտէ Թաշրա միլլէթտաշլարըմըզ էյէր քէնտի հալլէրինէ միւնասիպ մուալլիմլէր իսթիհտամ իթմէք իսթէրլէր իսէ, չիմտիքի հալ կէչինիպ, միւսթագպէլ իչին քէնտի չէհիրլէրինտէն իւչ պէշ միւսթայիտ տէլիգանլըլար կէօնտէրմէլի, վէ պայթախթըմըզ մէքթէպլէրինտէ թէրպիյէ իթտիրիպ, օնտան սօնրա վաթանլարընա ավտէթլէրինտէ մէքթէպլէրի իչին օնլարտան հիւսնի խըտմէթ պէքլէմէլի տիրլէր. Աքսի հալինտէ վագըթլարը միւսաֆիր իսէ, հէմ հօճա արասընլար տէյրօ բէրօքլարը թէպտիլ իթսինլէր, վէ պարա սարֆ իթսինլէր, չիւնքի տէք զէրրէճէ պիր սէմէրէ իթթիսալ իտէմէյէճէքլէր կիպի, չիւնքի սօնրա տախի պու Թարիգլէ սարֆ օլունաճագ նուգուտ ու էմվալ մուգապիլինտէ մէքթէպլէրտէն բէք ճիւզի չէյ հասըլ իտէճէքլէրինէ էմին օլմալը տըրլար.

* * *

ԲԵՒԵՌԱՅԻՆ ԿՈՂՄՈՒՆՔ ԵՐԿՐԻՍ

Բ.

Բեւեռական երկարատեւ ձմերան վրայ մի գաղափար ունենալու համար, պէտք է կարդալ խուզարկուներու օրագիրներն։

Անգլիական Ամերիկայի մէջ ՚ի Ֆոր-Ռըլիանս ցուրտն է 56. վրօյէն վար, Իսլանտիոյ մէջ 66. Կրօէնլանտիոյ զանազան կողմերն 69. և 73. Սիպերիոյ մէջ 80 — 40. ցուրտի մէջ երբ մերկ ձեռքով մետաղեայ նիւթ մը բռնենք, այդ նիւթն ձեռաց փակչելով մորթն արմատէն կը սկրթէ և ձեռքը բոլորովին կ՚ապականէ, ինչպէս կը պատահի երբ յոյժ կարմրած երկաթ մը բռնեմք։

Եթէ ունին միխթարութիւն մը առանց արեգակի երկարատեւ գիշերներու այս ամայի վայրերն, ելեկտրական լոյսն է այն, որ բեւեռային հրջանակին բոլորտիքն գոյնզգոյն օղակ մը կը ձեւացնէ մերթ կարմրագոյն լուսով, երբեմն մանիշակագոյն. մերթ կապոյտ, երբեմն ալ իբր հրային կեդրոնէ մը խոյս տուած բազմագոյն ճառագայթներով, այն ատեն երկիրն, աստղ լուսազուրկ, իննամսեայ գիշերի մէջ իբր ցորեկ աղօտ լոյս մը կունենայ։

Մեզ այնպէս կ՚երեւի թէ՝ այս ամայի ու սառնապատ վայրերուն մէջ, ուր ամառն իսկ մեր խիստ ձմեռներուն զառնութիւններն ունի, կեանքն չկրնար տոկալ։ Սակայն կեանքն ամէն տեսակ օդոյ ու կլիմայի մէջ դեր ունենալով, էակներն ալ ընդունակ են ամէն տեսակ փոփոխութեան։ Այս յաւերժական ձիւնակոյտերու վրայ կ՚աճի մանրադիտական սունկ մը որ իբր քօղ կը ծածկէ մեծածաւալ սառոյցներու տխուր երեսը։

Ցունտրի աղօտալոյս արեգն միայն ցած մասերն տաքցունելով, ձմերան ձիւնը կը հալի. չատ տեղեր նորա ազդեցութիւնն ոչինչ է. երկիրն միշտ սառած է։ Երբեմն հալումն մի քանի հարիւրամեթր խոր հողուն մէջ կը թափանցէ։ Եթէ գետինը տափարակ է, առանց բնական հոսումի, սառը ջուրէ անթափանցելի խաւ մը կազմելով իւր հալումն կը գոյացնէ ճահիճներ ինչպէս են Սիպերիոյ ու Լաբրատորի ճահիճներն. այսպիսի տեղեր օդը հողուն վրայէն քանի մը հարիւրորդամեթր բարձր է գրեթէ։ Այս տխուր, ամայի ու անհիւրընկալ վայրերուն մէջ մամուռն կաճի միայն։

Որչափ բեւեռէն հեռանամք, բուսականութիւնն եւ տարբեր յատկութիւններ կ՚առնու, կը տեսնեմք մարգագետիններ որք բեւեռական գարունն կը ներկայեն, ցուրտի խստութեան տոկացող երկարակեաց տունկեր, չորցած արմատներ, արեգական դոյզն ջերմութեան ու լուսոյ առաջ, ժամանակին օգուտ քաղելու համար մի քանի ժամու մէջ կը ծլին, կը բողբոջին և մի քանի օրէն ալ կոկոններ կ՚արձակեն և սակաւօրեայ արեգակէն ընդունած կեանքերնին վերադարձնելու համար իրենց սերմերն կը հասունցնեն։

Աւելի բարեբեր նկատուած մասանց մէջ, ճանապարհորդն կը տեսնէ մացառներ, ծառատունկեր, ուռիներ. Սակայն սոքա ոչ անտառներ և ոչ պուրակներ կը կազմեն։ Բուսաբանի աչքն միայն կարող է այս գետնի հասարակ խոնարհ ուռենեաց մեր բարձրականատար ուռենեաց ցեղէն լինելն որոշել ու հաստատել։ Սոքա այս Լիլիբութեան (1) աշխարհին հսկայներն են. Նոր-Զեմլայի մէջ բեւեռային ուռիներն 13 հազարերորդամեդր բարձր են, և բուսոց հսկայն։

Հակառակ մշտատեւ ցուրտի, երկարատեւ գիշերի, հակառակ բուսոց չքաւորութեան, ծովային, ցամաքային և օդային բազական կենդանիք կը բնակին բեւեռական կողմանց մէջ. Պաղենա, ծովահորթ և արջաձուկն ձկնորսներէ ազատելու համար բեւեռական ծովափանց վրայ կը գան կ՚ապաստանին։ Ի ցամաքի կը բնակին սպիտակ արջ, սպիտակ աղուէս, սպիտակ ճագար ու մուկ. երկու տեսակ օձ, երկու տեսակ մողէս և մէկ տեսակ գորտ. Նաև Ռէն ըսուած եղջերուն որ ժողովրդեան հյու ու ընտանի կենդանին մ՚ըլլալով բնակչաց մեծ օգուտ ունի. իւր մարդուս սահնակը կը վարէ, միսն ու կաթն մարդը կը սնուցանէ. մորթն ու ոսկորներն մարդուս անհրաժեշտ պէտքերն կը հոգթայթեն։

Ուր որ Ռենը կրնայ բնակիլ, մարդն ալ կրնայ բնակիլ։

Մի քանի ծովափանց վրայ առատ են ջրային թռչունք. սագը Սիպերիոյ մէջ, կարապը Իսլանտիոյ մէջ, «բէգրէլ և գօրմօրան» ըսուած մաշկոտ թռչունք՝ ի Հեպրիտեան կղզիս և ի Նորվեկիա. «էյտէր» փետրաշատ վայրի բադն ալ ի Լաբրոնիա, ի Սբիցպերկ և ի Կրօէնլանտիա։

Ռուսական Ամերիկայի մէջ ցորեկն թռչող տեսակ մը բու, սարեկիկ և գաղթական թռչնոց շատ տեսակներ. Ահաւասիկ մեր կիսագնդին բեւեռային կողմանց արդի բուսականութիւնն ու կենդանականութիւնն. Բայց Սիպերիոյ և Իսլանտիոյ մէջ վիթխարի բուսոց ու կենդանեաց բրածոյք եզրակացնել կը տան մեզ թէ շատ հեռի անցեալի մը մէջ այս վայրերն բարեխառն կլիմայ մ՚ունէին։

Երբ առաջի գաղթական առաջին ընտանիքներն գացին բեւեռային կողմերը բնակելու, հաւանական է թէ այն ատեն կլիման քաղցր էր և ոչ խիստ որպէս զարդիս. Աւելի ուշ, դարեր վերջ, հայրենական հողուն սէրը չբաժնեց իրմէ այն բնակիչները որք ձմրան ձիւնաշէն հիւղակներու մէջ կ՚անցնեն և ամառն թռչնորսութեամբ ու ձկնորսութեամբ կը պարապին և իրենց լեզուովը, բարքովը, ճարտարութեամբ մեզ կ՚ընծայեն նախնի մարդկութեան մի կենդանի տիպարն։

Գ. Բ. Ա.

(1) Կլիւեվէր իր ճամբորդութեան մէջ Լիլիբութ անուամբ քաղաք մը կը տանէ որոյ բնակիչք վեց մատնաչափ էին. առ այս ամէն կարճ տունկեր կամ մարդեր կը կոչուին Լիլիբութեան։

ՆԷՊԱԹԱԹԸՆ ՀԱՅԱԹԸ

ԱՂԱՃԼԱՐ

Կէչէնլէրտէ նէպաթաթըն թէնէֆֆիւսի սէյրէվհալը պիր պէնտի ահիզի իլէ, պիլտիրմիշ այաճ վէ աղաճլարը հայիճտէ պուլունան նէպաթաթըն պիլայիսնի պէնտի պէ չէր միւհիլլու նէֆէս ալմագտա օլտուգլարընը, վէ պու թէնէֆֆիւս իլէ ինսանլարըն հիւսնի տէվամ վէ պագայի հայաթլարը իչին պիւյիւք պիր խըտմէթ իֆա իթմէքտէ պուլունտուգլարընը մուխթասարէն իֆատէ իթմիշ իտիք. Պու կիւն իսէ մէզքիւր իֆատէյի պիր տէրէճէ տահա թէվսի իյլէյէրէք, աղաճլար նէ՞րտէ պիր գուվվէթ վէ նէ՞ վասըթա իլէ պու թէնէֆֆիւս ֆիիլինի իճրա իթմէքտէ օլտուգլարընը գարիինա արզ իթմէք իսթէրիզ.

Մալիւմ օլտուղու վէ թարիֆտէն վարէսթէ օլտուղու իւզրէ, պիր ճիսիմ, թէղատտի վէ թէնէֆֆիւս իթմէք իչին, պիր գուվվէյի հայաթիյէյէ մալիք պուլունմալը տըր քի, իշպու գուվվէթ վասըթասըյլա իճրայի ֆիիլ իտէրէք եաշայապիլսին. Նասըլ քի ինսանլար վէ հայվանաթ չու հայաթ գուվվէթիլէ եաշայապիլմէքտէ իսէլէր, պիթքիլէր, նէպաթաթ տախի պու գուվվէթլէ եաշամագտա տըր, չիւնքի, գուվվէյի հայաթիյէյէ մալիք պուլունմայան պիր ճիսիմ, ասլա թէճէսսիւմ վէ թէքէսսիւր իտէմէզ. Նասըլ քի պիր թագըմ մատէնիյաթ վէ ահճար նէ թէճէսսիւմ վէ նէ տէ թէքէսսիւր իտէպիլիրլէր, անճագ պիտայէթլէրինտէ պուլունտուգլարը հալ իւզրէ պագը գալըրլար, էզհիւմլէ ինսան, հայվանաթ վէ նէպաթաթ հինը թէվէլլիւտ ու թէշէքքիւլլէրինտէ, գաապիլ քիւչիւք օլտուգլարը հալտէ, քէնտիլէրինտէ մէվճուտ օլան գուվվէյի հայաթիյէ իլէ պիթթէտրիճ թէճէսսիւմ վէ թէքէսսիւր իտէրլէր, իմտի պէօյլէճէ աղաճլարըն տախի ինսան վէ հայվանաթ միսիլլիւ պիր գուվվէյի հայաթիյէյէ մալիք պուլունտուղունու պէյանէսինտէն սօնրա, նէպաթաթըն վէ ալէլխուսուս պահսըմըզ օլան աղաճլարըն նէ վասըթա իլէ թէնէֆֆիւս իթմէքտէ օլտուգլարընը թարիֆ իտէլիմ.

Աղաճլար թէնէֆֆիւս ֆիիլինի պաշլըճա եափրագլարընտա մէվճուտ օլան մէսամաթլարը (խուրտէպին իլէ միւշահէտէ օլունաճագ սուրէթտէ, գայէթ ուֆագ օլան տէլիքլէր) վասըթասը իլէ իճրա իտէրլէր. չէօյլէ քի, աղաճլարըն քէօքլէրի պիր թագըմ հիւճէրաթտան (սէլիւլ) միւթէշէքքիլ ինճէ սաչագլարը հավի տիր քի, չու սաչագլար թօբրագ տէրունինտէ մէվճուտ պուլունան սույու պիր թագըմ մատէնիյաթլա, — տէմիր, քիւքիւրտ, բօթաս, մանկանէզ, քիրէճ, սօտա — մահլուլ օլտուղու հալտէ, ամղ ու մաս իտէրէք, գըչըր իլէ հաչէպ, եանի աղաճլարըն գապուգլարըյլա, ասըլ աղաճըն տամարլարընտա պուլունան պիր եօլտան (միւնթէգալի միւվէլլիտ թապիր օլունան թաապագատան) հէման եափրագլարա գատար չըգարագ, մէզքիւր սու տէրունինտէ պուլունան միւվէլլիտ իւլ հումզայը (օքսիժէն) եափրագլարըն օ ուֆագ տէլիքլէրինտէն (մէսամաթ) հէվայա տէֆ իտէրէք, պունա մուգապիլ հէման հէվատա պուլունան համիզի ֆահմիյի (ասիտ գարպօն) եանէ օ ուֆագ տէլիքլէրտէն ահզ իտէրէք, տախիլէն քէնտի գըտալարընը իւքէտիքի կիպի, խարիճէն տախի հավայը ինսանլարըն եաշայապիլէճէքլէրի պիր հալէ վազ իթմէքտէ տիրլէր քի, պուտա ճիհաթէն վէ հագիգաթէն ինսանլար իչին պիւյիւք պիր խըտմէթ սայըլապիլիր.

Աղաճլար պու ապըմ խըտմէթլէ տէ իքթիֆա իթմէյօրլար, տիկէր Թարաֆտան քէնտի ղըտալարընըն սէմէրէսի օլարագ պիր էթմիշ հուսուլէ կէթիրիյօրլար քի, քէնտէ պունուն էքսէրիսի տէ ինսանլար իչին պիր նաֆի ու օլմագտա տըրլար, աղաճլար պէրհէվալ օլտուղու ճա, պու խըտմէթլէրի իֆա իթտիքլէրի կիպի, եա Թապիի սուրէթտէ գուվվէյի հայաթիյէլէրինի ղայիպ, վէ եա ինսանլար Թարաֆընտան կէնճ եաշլարընտա քէսիլէրէք, գուվվէյի հայաթիյէլէրի զայի իթտիրիլիրսէ — էօլիւրլէրսէ — եինէ պինի պէշէրին իհթիյաճանա ֆէվգէլատէ օլարագ վարըթա օլմագտա տըրլար. պիր Թագըմ էշյայի վէ սայիրէ, ինչաաթլարտա սարֆ ու իսթիմալ օլունտուգտան մաատա, հէլէ չու գըշ մէվսիմինտէ սօղուգլան մուհաֆազամըզ իչին ամէլ օլմագ տա տըրլար. Մալիւմտուր իշպու իյլահաթտան իսթիֆատէ օլունտուղու իւզրէ, ֆէնն Նօգթայի նազարընտա, ինսանլար, հայվանաթ վէ նէպաթաթ ասլա էքսիքլէրինտէն ֆէրդ իտիլմէզլէր, ֆագաթ քէնտիլէրին խըզմէթ վէ վազիֆէլէրինէ նէզարէն, ինսանլար, նէպաթաթ վէ հայվանաթտան նիչէ վէ նիչէ սուրէթլէ ֆարգլը տըրլար. պունուն իչին ինսանլար հէր ան Թապիաթտա ճիլվէնիւմա օլան չու հալէթը միւշահէտէ իտէրէք. Ծէնապը Խալիգի Մութլագ հազրէթլէրի Թարաֆընտան, ճինսի ինսանա էսպապ վէ հայվանաթտան բէք չօգ ֆայտալը օլմագ իչին պույուրուլան չու վարլըգլարըն պիր գաթ տահա Թագտիր վէ Թագտիս իթմէլի տիրլէր.

Օրման վէ Մէատին մէքթէպի սընըֆը մէնթէհի Թալէպէլէրինտէն

Ա. ԲԸՄՋԻ Ն. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ

18 Նոյ. 1892

ԷՔՄԷԿԻՆ ԹԱՐԻԽԻ

Բ.

Օմէր էհալիի չարգ ու ղարպը էքմէքլէրինէ սէվգ իտէն Տրովա վագըասընտան պահս իթտիքի սըրատա, կիրտաթըն Թէրապ թէլաթը միւթէմատիյէ վէ ահվալը էվվէլիյէսինի բէք կիւզէլ Թասվիր իթմէքտէ, վէ հաթամը պէյթիմլէնին էն ուֆագ մէֆէրրուաթընա տաիր սալի Թաֆսիլաթը լազըմ իթմէ իլէ էշմէքտէ տիր. Միւմայիլէյհ էշյարինին իքի հալինի չու վէճհիլէ Թարիֆ իտէր.

«Իւչ գատէմ պէօյլէ քիւրքլինտէ պիր քիւթիւք օ, իւթէ պու ասէնին հալինըն օլաճագ, հալան էլինի իւչ տիրսէք պօյու (Թագրիպէն պիր պուչուգ մէթրօ) օլարագ ինճիրտսիպ իթ, եէտի գատէմլիք պիր ճալըթ եօ — մանիվէլլա խըտմէթինի կէօրմէք իւզրէ — պունա կէչիր, իշթէ սանա էն կիւզէլ պիր հավան....»

Իսքէնտէրի քէպիր զէմանընտա, վէ օնտան սօնրա մէլիքէյի պիրաթ Սէքէյին չէքէֆինէ հէր Թաշ րաֆտա [illegible] լունմագտա պաշլատը. Խուսուսիյլէ Լագօնիա վէ Արգօլիտէ [illegible] լէր բէք չօշաալը պիր սուրէթտէ էքմէք [illegible] իտէրէք, Բաղտատէ Թախ [illegible] Սէքէյին Նամընտա օլարագ [illegible] իթմիշ իտի վէ [illegible] պունտա [illegible].

Պու Լոմատ ֆէննի ղըրաաթտա խայլի Թէրագգի իթմիշ արդը վէճուտ իտէրէք, Թօբրագըն գուվվէյի [illegible] հիւսնի [illegible] իչին պիր չօգ հազըրլըգլար մէյտանա գօնուլտու.

Պու զէնկինլէր պիլախարէ Ռումանիլթոնտան Ռոմայա ինթիգալ իթտի. Իթալիայա էն էվվէլ հէր խանէ քէնտի էքմէյինի պիշիրիր իտի, տիկէր Թարաֆլարտա օլտուղու կիպի. պուրատա չու խըտմէթի գարըլար իֆա իտէրլէր իտի.

Փագաթ հավաշ հավաշ էհալինին պիր գըսմը սէրվէթ քեսպ իտէրէք սէքէնէյի մէմլէքէթ փէք զիյատէ թէզայիւտ էթմիշ, միւն հասըլ էքմէք բիշիրմէքլէ իշթիղալ իտիւ, պու գատար գալապալըղըն պակըրը տոյուրաճագ մահէյլէր թէէսիսի լազըմ կէլտի. Իշթէ պու իհթիաճ իւզէրինէ, խարիճիյէի ումումիյէնին փագլայի վարիտաթը իլէ, պիր թագըմ մասալը մէէմուրլար թութուլտու քի, իւք էքմէք ճիւք ախմէք օլան պու մէէմուրլարա «բիսթիֆի» նամը վէրիլիր իտի. Բուխթօրլար պուղտայը բուլուտուպ լազըմ օլտուղու պանէոռ ուն վէ էքմէք հալինէ կէթիրմէքլէ մուվազզաֆ իտիլէր. Թէշարիճէն պու սէնաաթ, օ զէմանքի սէնայիին էն մուհիմլերինտէն ատտ օլունմաղա պաշլատը.

Ռօմալըլար էքմէքչիլիք խասուսունտա էքմէքլի խամուրի իթմէյի պիլիրլէր իտի.

Հաթթա խամուրու թաղթա թէք նէ իչինտէ օլտուղու իհթիմալ վէ մէհարէթլէ եօղուրուրլար, վէ լիւզումինէ կէօրէ պունա միւխթէլիֆ շէքլլէր վէրիրլէր իտի. Գունլար էքմէյի ֆուրունտան չըգարըրը կիպի եէմէյիպ, էվվէլճէ սիրքէ նէվինտէն հասիլ պիր մահիյէ (սուլու) պաթըրըպ պասէնու աղըզլարընա ալըրլար իտի.

Պու ատէթ էլէէվմ Ֆրանսաճըն վասաթըրնտա ումումէն ճարի օլտուղու կիպի, մէմալիքի Օսմանիէտէ թախի էքմէյի լիմոնաթա վէ սա. միրէ կիպի մախիաթը համիզէնէ պաթըրըպ եէմէք ուսուլի քիւլլիէն մէֆգուտ տէյիլ տիր.

Ռօմալըլարըն խալաս իթտիքլէրի չու էքմէք ուսուլու թարզը (բիշիրմէք) Եվրոպանըն մէմալիքի սաիրէսինէ վէ խուսուսիյլէ էն էվվէլ Ֆրանզ վէ Կոլ գավմլարընա ինթիգալ ու ինթիշարտէ թէէխխուր իթմիշ իտի.

Բարիս շէհրինին իլք պինասը օլմազ իւզրէ ճէօթէս գասապասը թէէսիսի իթտիկի զէման, Ռօմալըլար Սէն վատիսինին լէթաֆէթինէ իմրէնէրէք, պու շէհրի զաբթ ճէսիմ պիր պուղտայ տէբօսու իթթիխազ էթմիշլէր իտիլէր.

Իլք սու տէյիրմէնլէրինին տախի պու ասրլարտա իյճատ ու իխթիրա խուսուսիքի ճիւմլէյի բիւվանտաթը Թարիխիէտէն օլուպ, պունլարըն էն էվվէլ միլատտէն 30 սէնէ էվվէլ Ռօն գըրալը Միթրիտաթ թարաֆընտան թասավվուր վէ ինշա գըլընտըղը սա րիվայէթ իտիլմէքտէ տիր.

Ռօմալըլար պունլարա ... (սու տէյիրմէնի) թապիր իտէրլէր իտի քի, չու նէվ տէյիրմէնլէրին Կոլ գըթթալըրնա սուխուլի, ան. ճագ իւչիւնճիւ ասըր միլատիտէ

տօղրու վուգուա կէլմիշ տիր. Պու զէման էվրոպը նիզամիյէսի գապըլըյլաճագ օլսա, սուլարա սիւր քիւնթիւ աեօքէրէք, սու տէյիր մէնլէրինին հարէքէթինի սէքթէ տար իտէն վէ եա լիւզումի օլմա տըղը զէման խըեանէթէն սէլիր մէնլէրէ սու սալը վէրէն էշխաս հազգընտա, զաթըը նուֆուս ճէզալարընտան չէթին մուճազաթլար թային իտիլմիշ օլտուղու մալումտէ օլունուր քի, պու հալ օ վաղըթլար զիրաաթըն պէքմի մէմնունիէթ թարաֆընտան նէ պէօյիւք պիր էհէմմիէթլէ թէլագգի իտիլմէքտէ օլտուղունա տէլալէթ իտէր.

Զէմանընըն էն տասյիրէրվէր հիւքիւմտարանընտան օլան գրալ Ցաղօպէր, տէյիրմէնճիլիք վէ էքմէքճիլիքին թէրագգըյընա խայլի խըտմէթլէր իթմիշ տիր. Հաթթա միւշարիլէյհ զէմանընտա Բարիս, Թուր, Պօրտօ շէհըրլէրինտէ պուղտայ թիճարէթի տախի թահթը ինթիզամա ալընմըշ տըր. Շարլմանյան գավմը վէ օ զէմանէն պէրու քէմալի տիգգաթ ու իթինա իլէ հըֆզ օլունմուշ էվրագտա տախի, ումուրու զիրաաթէյի թանզիմ վէ իսլահ իչիւն վազ օլունմուշ պիր թագըմ նիզամլար, ուսուլլէր թէսպիթլէր միւշահէտէ օլունուր.

Հաթթա Շարլման էն պէօյիւք խըտմէթմասն մասարաֆ օլմագ իւզրէ թահթը խաւրէքինտէ պուլունան մէմալիքին հէր թարաֆընա հուքումէթ, մասիաթ վէ տօղուլմա իշլէրին միւթթաճըն պիրէր վաքիֆ գըսաս եօլլու վազ իտէ. րէք, պու սուրէթլէ էրպապը իհթիքարըն էհալիի ալագաթիժամա սընը մէն իթմիշ տիր քի, պու թէտպիրին թէէմինի իհրազընտա նէզաքէթ իթմէք իւզրէ, մախսուսու միւֆէթթիշլէր հէր թարաֆտա պուլունուրլար, վէ նիզամ խարիճինտէ հարէքէթ իտէնլէրի ինըա մէմուրինինէ թէսլիմ իտէրլէր իտի. Մէէմուրիյէթի միւմաիլէյհիւմ սախի, պէր մուճիպի նիզամ միւհթէքիրին մէրգումէ հազգընտա պէտէլէն վէ մալէն չէթին ճէզալար իճրա իյլէրլէր իտի.

Էքմէք իշլէթմէրինին պու տէվրլէրինին կէչիրմիշէն, վէ պիր չոգ միւխթէլիֆ սուրէթլէրի կէօրտիւքտէն սօնրա, էն նիհայէթ պիլտիկիմիզ շէքլ ու սուրէթէ գարար գըլմըշ, վէ էլեէվմ տախի իքմալի նէֆասէթի զըմնընտա, էրպապը ֆէննի իշղալ իթմէքտէ պուլունմուշ տուր.

—Ո՛հ, կրոֆ, վախիմ թէ այլ եւս այս տարիքիս մէջ չը պիտի կարենամ ամուսնանալ.

—Ծիծաղելի է կը պատասխանէ բարեկամին մէկը, չատ կանուխ է ...

—Այո՛, կ՚ըսէ այրին, չա՛տ ուշ.

Աղասի մը մայրը կը մեռնի. ան կը խնդրէ որ կարելի եղածին չափ խնայողութիւն ընեն ծախուց մասին.

Երբ մեռելը կը թաղեն ժողովրդապետը կուգայ աղասին և կը պահանջէ յուղարկաւորութեան ծախքը հազար ֆրանգ.

—Հազա՞ր ֆրանգ, ո՛հ, կրոֆ կաղաչեմ զիս ալ նորա քով տարէք թաղեցէք.

Դատաւորը. — Գարոն Թութակ մը գողցեր ես, ի՞նչու համար.

Ամբաստանեալը. — Ներեցէք Տէր Դատաւոր Թութակը ես չը գողցայ այլ նա ինձմէ գողցուեցաւ.

ԿԵՆՑԱՂ

ԽԱՌԻՃԻՆԷ

Մ. ՏԸ ԳԱԲՐԻՎԻՆԻՆ ՆՈՒԹՔՈՒ

Պէրլինտէն վարիտ օլան պիր թէլէկրաֆտա Ալմանիա պաշվէքիլի Մ. տը Գափրիվինին, Րայխսթագ մէճլիսինտէ օրտուսու թէնսիգի լայիհասընը միւտաֆաա իթտիկի սըրատա, խըրատ իթտիկի միւհիմ պիր նութգու միւէյյէն սէռի միւհիմ պիր նութգու մէզգիւր պէր վէճհի աթի խիւլասա իտիլիր.

Եազըլտա պիր մուհարէպէ վուգուա կէլտիկի տախտէ ձէրպէ տէյիլ իլ մէք իթմէլիմ, իչլէրի պու տէրէճէլէրէ սէվք իթմէքտէն հազըր վէ իթթինաք իլէ, հաջըրգաթը հալի պէհսն իտէճէկիմ. Թէաֆֆէլի տէվլէթլէրէ մէնսուպ պաթընը պէրքէմալ օլուպ, պու միւնասիպաթը տուութմանէյի տահա զիհատէ միւզքիւլ պիր հալէ վազ իտէճէկ սուրէթտէ հիչ պիր չէյ եարամամըշ տըր.

Իմպէրաթօր հազր. Հէլիկօլանտըն Ալմանիա թարաֆընտան արզու օլունան արազինին սօն պար չալը օլտուղունու պէյան իթմիշ իտի. Արթըք Թալէպ իտէճէկ միզ պիր չէյ գալմամըշ տըր, ստվլէթիմիզ պիր մուհարէպէյի թաարրուզքեարանէ իսթէմէզ, պիզ Ֆրանսատան պիր մուրաճաա քիլօմէթրօ պիլէ եէր ալմագ իսթէմէյիզ, վէ զաթէն միւսթեմլէքէյի Թըմըզըն քիւլֆէթի պիզէ քաֆի տիր.

1870 սէնէսինտէ հուտուտտա Ֆըրանսըզ օրտուսունտան սէքիզ գօլ իլէ Ալման օրտուսունտան իսէ 17 գօլ մէվճուտ իտի, կէլէճէք մուհարէպէտէ պէօյլէ օլմայաճագ տըր. Հալ. թա նայիլի ղալէպէ վէ մուզաֆֆէրիէթ օլաճագ պիլէ, էսնայի մուհարէպէտէ, Ֆրանսադա միւթէասսիր թէճաւիւզ գըլըգ թայիսալարը Ալմաա մէթին իսթինքեամաթ վէ գալէլէրէ թէսատիւֆ իտէճէկլէր. Շու սըրատա Բարիս տահա այտըն կէօրիւլմիշ օլատաղու տէրէճէտէ պիր մէվքի միւսթահքէմ տիր, հէր հալտէ պիր մուհարէպէ մուգավիլինտէ, պու մուհարէպէ 1870 սէնէսինտէն զիյատէ ատամ իտէճէք տիր.

Շայէտ Ֆրանսըզլարա գարշը հիւճում իտիլէճէք պիր մուհարէպէյէ թէսատիւֆ իտիլէճէք օլսա, պունտան տօլայը իքթիխար իթմէք լազըմ կէլմէզ, վէ պունտան մաատա պէլքի տիկէր տէվլէթլէր տէ պիզի տուշա բաղամ վիրմէնէճէքլէր տիր.

Ալմանիա պէօյլէ պիր մուհարէպէյէ ասլա կիրիշմէզ.

Ֆրանսատա բէք չօգ քիմսէլէր Ֆրանգֆօրթ սուլհ ու միւսալէմէթ մուահէտէսինի պիլմէզլէր, մուգաւէլէյի պիլմիշ ֆիքրի, ումում էհալինին գուլուպինտէ տէրին քէօքլէր սալմըշ տըր, վէ Ֆրանսա ճէսիմ թէտարիքաթ վէ թէճհիզաթը հարպիյէտէ պուլունուեօր. Սահիհ տիր քի, Ռուսիա իմբէրաթօրու սուլհ ու միւսալէմէթի ումումիէնին պաղ. սար իչիւն, էն գիյաթէ սայ իտէնլէրտէն պիրի տիր, լաքին պէյնէլ աղվամ պազը իխթիլաֆաթ մէվճուտ տուր քի, պունլարը նազարը տիգգաթ ու իթթիփարտան տուր թուրմամալը տըր.

Էյէր կէօզլէրիմիզի գարար իսէք, ահվալ տահա զիհատէ թէհլիքէլի օլուր. Ալմանեանըն ահվալը բօլիթիգըյէսի հէր չէյտէն էվվէլ գըվվէթլի սաքէրլիէսինէ միւթէվագգըֆ տըր. Իշ պու մուհարէպէ վուգուպուլտւ էն զիյատէ պարը սաղլը Ալմանիանըն թաղմիլ իտիլէճէք տիր. Պաղայի վիւճուտ իչիւն վուգու պուլաճագ չու մուհարէպէ նազարը տիգգաթա ալընարագ, նէտիճէյի հազըրը, քէնտիսինի թաագըպ իտէճէք գավմուննէ սէպէպ էսլիհա թէտարիքի իթմէլիտիր.

Մուսախխէրէն Մ. տը Գափրիվի ասքէրի լայիհանըն ֆէննի գըսմը նը իլզամ ու թաֆսիլ իթտիքտէն սօնրա, Րայխսթագ մէճլիսինին միւսայիտ պիր գարար վէրէճէկի իւմիտինի պէեան իտէրէք, նէթիճէյի մէզգիւրընտա մէճլէքէթին հիսսիյաթը քէտաքէրանէ վէ վաթանբէրվէրանէսինէ միւրաճաաթ իյլէմիշ տիր.

Տուրպա նէֆէրաթը հազգընտա Րայխսթագ մէճլիսինէ թագտիմ օլունան լայիհա ահքեամը աթիտէքի հավի տիր.

«Իմբէրաթօր հազր. հէր սէնէ տահա քիրի պէրիէ վէ պահրիէտէ պուլունաճագ տուրպա նէֆէրաթընըն մըգտարընը թային իտէճէք տիր.

«Իտարէյի Բրուսիա մէմուրինինի հիւքիւմէթինէ թէվտի օլունմուշ օլան օրտու լարա լազըմ կէլէն տուրպա նէֆէրաթընըն մըգտարը մէճմուու, Բրուսիա հարպիէ նէզարէթի թարաֆընտան թային օլունաճագ տըր.

«Տիկէր օրտուլար իչին, պու մըգտար, հիւքիւմաթը միւխթէլիֆէ հարպիէ նէզարէթլէրի թարաֆընտան թային օլունաճագ տըր.

Պահրիէ տուրպա էֆրատընը թէվզի իթմէք թէզ այրը տավթըրբրուսիա հարպիէ նէզարէթինէ այիտ օլաճագ տըր.

Սուլհ վագթինտէ օրտունուն մէվճուտու հազգընտա մէզգիւր գանուն լայիհասը, վասաթը սէնէվի օլարագ, 1 Հօկտ. 1893 թէն 31 մարտ 1899 սէնէսինէ գատար 492, 068 էֆրատ օլմագ իւզրէ թային իթմէքտէ տիր. Պու մըգտար իքի սէնէլիք խըտմէթի մուվազզաֆէյի ասքէրիէնին պաշճավուշ ֆարագըխաթը իւզէրինէ միւէսսէսթիր.

1 Հօկտ. 1893 թէն իթիպարէն, 711 թապուր բիատէ, 477 պէօլիւք սիւվարի, 494 սահրա թօփ պաթարեալարը, 37 թապուր բիատէ թօբճու, 24 թապուր իսթիհքեամ էֆրատը, 7 թապուր տէմիր եօլ ասքէրի վէ 21 թապուր գաթար էֆրատը թէշքիլ գըլընաճագ տըր.

ԼՕՆՏՐԱ

Հիւքիւմէթ Ուկանտա գըթասընըն Աֆրիգայի Շարգի Ինկիլիզ գումբանեասը թարաֆընտան 31 մարտտա թախլիէ օլունմասընը միւմաանէաթ իթմէնէճէք տիր. Մամաֆիհ Ինկիլթէրրա տէվլէթի, Ուկանտաեա րէզիտէն պիր գօմիսէր իզամ իտէճէք, վէ պու գօմիսէրին մահէլլինտէ գըթայի մէզգիւրէ նէրիի էհալիսինտէն օլարագ պիր միւֆրէզէյի քեաֆիյէ պուլունաճագ տըր.

Միւմաիլէյհ գօմիսէր Ուկանտա իւլքեսը իչլէրինին ահվալը հագգընտա վէ մէմլէքէթի մէզգիւրէնին նէ սուրէթլէ հիւքիւմէթի իտարէսինին միւմքին օլաճաղը հազգընտա պիր րաբօր թանզիմիյլէ Ինկիլթէրրա տէվլէթինէ իրսալ իտէճէք տիր.

ՌՈՒՍԻԱ

Բեթերսպուրկտան ալընան պիր թէլէկրաֆտա օգունտուղունա կէօրէ, Իմբէրաթօր հազր. 1893 սէնէսինտէն իթիպարէն, Վլատիկավգազ կրանտիւգին ումուրու տէվլէթէ իչթիրագ իթմէսինէ գարար վէրմիշ օլմաղլա, անգարիպ միւշարի.

ԶՈՒԱՐՃԱԿԱՆՔ

Երեսուն և հինգ տարեկան կին մը կը կորսնցունէ իւր ամուսինը.

)(44)(

ՕՐՍԻՎԱԼ ՃԻՆԱԵԷԹԻ

Միւթէրճիմի Ա. Մ.

Միւէլլիֆի ԷՄԻԼ ԿԱԲՕՐԻՕ

Մութլագա պէնիմլէ պէրապէր կէլմէք իսթէեօր իտի, սէնի կէօրէճէք, սանա պիր գաչ լաղըրտը սէօյլէյէճէք իմիչ, քէնտիմի գուրթարամըյըմըք իչիւն, խարըն մութ. լագա սէնի կէօրէպիլէճէկինի, պին տիւրլիւ խէմիյէր իլէ թէէմին իյլէտիմ, ամմա Բարիզէ տէյիլ, չիւնքի սէնին պիր տահա Բարիզէ այագ պասմաեաճաղընը սէօյլէտիմ. Գորպէյ գարիեէսինտէ կէօրիւշէճէք. կինիզի սէօյլէտիմ.

Վա՜յ, պէօյլէ՞ մի.

Էվվէթ, խարըն էօյլէտէ չըմէնտըֆէր սթասիօնունտա պուլունաճագ, պիզտէ պուրատան պէրապէր պուլունաճաղըզ, պէն չըմէնտըֆէրէ պինիպ Բարիզէ կիտէճէք. յիմ սէն իսէ Գօրպէյ չըմէնտըֆէրինէ պինէճէքսին, սէն պուրատա կէօրիւշմէ կէօզըտէն կէօրմէյիւն կիպի տավրանըրսաղ, հալ պու քի սէն պուրատա կէօրիւշմէ կէօզըտէն կէօրմէյիւն կիպի տավրանըրսաղ, հալ պու քի սէն ասըլ իշիմէ գարշըլաշտըրըտաճաղըն օթէլինտէ Ֆանսիէ վէրէճէկիմ գույլումա թասմըլնա սաքլայըն.

—Պունու պիր մահզուրու եօ՞գ. մու տուր.

—Հիչ պիր մահզուրու եօգ տուր. Պէլ իմաժ չըմէնտըֆէրտէն 500 մէթրօ իլէրիտէ պիր պէօյիւք էրթիր քի, հէր քէսին կէօզիւնտէն տախի ուզագ տըր.

Հէգթօր պու պապատէ պիր իթիրազ իթմէք իսթէտի իսէ տէ, Թրէմօրէլ պիր իշարէթլէ սէօզինի քէսէրէք տէտի քի.

—Սո՛ւս, գարըմ կէլիեօր.

Պու աղշամ խաթագ օտասընա չըգարըլըրը զէման, գօնթ տը Թրէմօրէլ տօսթունուն քէնտիսինէ իթտիկի էյիլիքլէրտէն տօլայը պաճանաղը կէօրմէքլէ «պալթօյու տախի սէնէլինի տէ տէրլամըրը իտէրէք, քէնտի քէնտիսինէ տէմիշ իտի.

—Պէնիմ հազգըմտաքի հիսսէթի թախլիսիէսինի սուլի իսթիֆալ իլէթիքինի տահա չիմտիտէն կէօրիւյօրում, քէնտինի Թէլէմագըն Մէնթօրու էէրինէ գօյաճագ, պիր թագըմ քէլիմաթը հիքէմիէտէն տէ կէօրմէ. նէփսա հիչ պիր ատէմ պուլունմամագ. ճաղը մը քի իթտիկի էյլիքիլ ին սանըն ևս թինէ վարըլմադըն, մէրգում պէնի էօլիւմտէն գուրթարտը հալտէ չիմտի էսիրի լութֆունու իթմէք իսթէեօր, պիր աղ տահա ղայրէթ իթսէ իտի, պու աղշամ Ֆանսինին ալայըչըլըղըտա պէնիմ սէֆահաթլէրիմտէն քէօթիւլիւ իտէրէք թէքտիրլէրէ պաշլաեաճագ իտի.

Ֆիլվագը իրթէսի կիւնիւ էրնէ Սօվըրտինին տէստիքի կիպի Փգաշլուգ թասամլըտա պիր իչթիհաշըղ, հաթթա պիր արալըգ չըմէնտըֆէրի գաչըրմամագ լիւզումանտա իւզէրինէ տա արգատաշընա իւթմար իյլէմիշ իտի.

Պու կիւն տախի Պէրթ քէնտէրէ էօնիւնէ չըգարագ, իքի արգատաշը նըն կիտիշլէրինի սէյր իյլէտի. 48 սաաթտան պէրու, Պէրթին քէնտիսինէ հիսս իյլէտիկի թադհիբաթ օ գատար զիեատէ իտի քի, քէնտի քէնտիսինի թանըեամայաճագ կէլիեօր իտի.

Պու Թրէմօրէլտէքի թէեսիր նէ՛ թէեսիր տիր քի, պէօյլէ պիրտէն պիրէ քէնտի գալպինէ գատար հիւքմ իթմէքէ պաշլամըշ.

Պիր խանտան քէաչքի չու հէրիֆ պիր տահա կէլմէմէք իւզրէ կիթմիշ օլսա տէր, վէ տիկէր թարաֆտան տախի, չիմտիքի կիտիշինտէ պիլէ ագըլընը պէրապէր ալըպ կէօթիւրմիշ օլտուղունու քէնտի քէնտիսինէ իթիրաֆ իյլէր իտի.

Պէրթ գատար ինատճը վէ միւթէքէպպիր օլան պիր գատըն չու տիւշէր օլտուղու հալտէն տօլայը թէէսսիւֆ մի եօգսա իֆթիխար մը իտէճէկինի պիլէմէյէրէք, չաշըրմըշ գալմըշ իտի. Շու հալտէ գատըն գալպին գաթի կէօրիւնէն վէրէմիկի պիր շէյ վար իսէ, օ տախի գօնթուն ավտէթինի սապըրսըզլըգ իլէ պէքլէմէք իտի. Թէվէքքիւլ իլէ կէօրմէք ճանըն ըսլահ օլմասը իճիւն սօն ճէհտի պէօյլէ հազգընտագի թէվէճճիւհինի թասարրուֆ իյլէյէճէք իտի.

Պինայէն ալէյհ քէմալի իսթիհքեամ իլէ գօնթուն ավտէթինի պէքլէմէկէ պաշլատը, Փագաթ արատան իքի սաաթ գատար կէչտիկի հալտէ, գօնթ հէնուզ գայտըր իթմէյինճէ, տէլիլ անըլընըն նէրէտէ կիթմիշ օլմասընը պիր տահա վէրէմէյիպ մէրագ իթմէկէ պաշլատը.

Գօնթ նէրէտէ մի գալտը, պու սաաթտա գօնթ չըմէնտըֆէր սթասիօնունտա սալօնտա պիր աչըղը պիր խօգարը կէզինիէ միւ Ֆանսինին վիրտուէնինի պէքլէեօր իտի.

լէյհ Կրանտիւդ հազր․ պու մադ սէտէ մէպնի, գամիէն խոճիֆա իճմէյէ գարար վէրմիշ օլան կրանտիւգ Միշէլին մագամընա չուբուգի տէվլէթ ըրիասէթինէ թային օլունաճագ տըր․

ՆԷՎԻԵԼ

ԳԱՐԸ ԳՕՃԱ ԱՐԱՍԸՆՏԱ ԲԻՐ ՖԱՃԻԱ

Ցիւսնասա Պիլիշ-լա-Կարէն նամ մահալլէ մէվգը գօմիսէրլիկինէ մէնսուպ զապըթա մէէմուրլարընտան զայիտուր վէ մահիր միւֆէթթիշ Մէրէս, պիր գաճ ճինաէթի նէ ազ գալըբն գուրպան կիտէճէք իմիշ․

Շէօյլէքի հէման պիր սէնէտէն պէրու բօյլէ միւֆէթթիշ Մէրէս, գարըսընը, սէրթ վէ գրըգ ահլաքըպիրաթըընտան նաչի թէրք իթմիշ իտի․ Զէվճէսի գօճասը յա պարըշմագ իչիւն վար գուվվէթինի սարֆ իթմիշ իսէ տէ հիչ պիր ֆայիտէսի մուճիպ օլմամըշըտան, մատամ Մէրէս պունտան իչ սէնէ ազ տէմ Նէօյիւ ճատտէսինտէ գօճասընա բաաթ կէլէրէք, իւզէրինէ բէվոլվէրինի քէրրարէն պօշալթմըշ վէ լաքին, գուրշունու խատէթ իթտիրբէմէմիշ տիր․ Զէվճի թարաֆընտան ճէզա մահքէմէսինէ իդա մէյի տավա օլունմուշ տա, մէր գումէ պիր գաչ այ մահպուսիյէթ թէ հիւքմ օլունմուշ տուր․

Կէչէն սապահ մատամ Մէրէս մէվգը գօմիսէրլիկի գուրթինաէ գօճասընըն սաքին օլտուղու խանէյէ կիտէրէք, ապտէսթհանէլէրտէն պիրինտէ կիզլէնիպ, Մէրէս օտասընտան տըշարը չըգ մըգ տա, գարըսը տէրհալ գօճասը իւզէրինէ աթըլարագ, էլինտէքի պուշագըլա իքի տէհշէթլի սարըպէ ինտիրիպ, սըրթընտան պըրըճա եարալամըշ վէ հաթթա իրինճի վուրուշտա գամանըն տէմիրի պիչագընըն ազ ճըյէրինէ գատար իչլէմիշ տիր․

Հէր նէ գատար պու ճէրի հալըր ֆէվգէլատէ թէհլիքէլի իսէ տէ, զէվալլը տէմ ճան ալէմէթլիյէ սօգագա ֆըրլաէրագ գարագօլա իլթիճա իթմիշ վէ ֆագաթ գարըսը մէճրուհ իւզէրինէ իքի տէֆա տահա բէվօլվէր գուրշունու սըգմըշ տըր, հէլէքի պու գուրշունլար խատէթ իթմէմիշ տիր․ Բոլիս մէէմուրու Քիֆէր գարընըն թէհ տիտամէճնա բագմէն, իւզէրինէ աթըլըպ սիլահընը էլինտէն ալմըշ տըր․

Մէճրուհ Մէրէսէ միւտավաթխանէսինէ ինճասընտան սօնրա, Գոշօն խաստախանէսինէ նագլ օլունմուշ տուր․ Տօգթ․ Լէհմանըն բաքըրլթօսունճա, մէճրուհուն հալէթնտան գաթը իւմիտ բախշ մէքտէ իմիշ․

ԲԻՐ ԲԱՐԲԱՆ ՏԱՎԱՍԸ

«Նաէէ Ցրայէ Բրէսէ» գազէթասընտա օգունտուղունա կէօրէ, Վիէննատա պիր բրէնսէսին պիր բաղչանըն ճէտի լիմոն իւզրէ չարգը սէօյլէտիկինի խապէր ալտըղը ճինճէթլէ պիզզաթ կիտիպ սահիպինի կէօրմիւշ, վէ մէրգում 300 լիրաճա բազարլըգ իտիպ, պէրայի թէճրիւպէ բաղաղտա պիր չարգըը ճէտի լիմոն իւզրէ թէզինի իթտիրտիքտէն սօնրա ալըպ նէզտինէ կէօթիւրմիւշ, վէ օրատա 5–6 կիւն գալտըղը հալտէ գուչուն հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէտիպ խալընըզ ազզընը օյնաթտըղը կէօրիւլտիւկինտէն, տէրհալ զապըթաեա միւրաճաաթլա, սահիպի տէր տէսթ գըլընմըշ, վէ վուգու պուլլան ինթիճվապտա, մէրգում քէնտիսինին չէնէրէօթ տէնիլիպ գարընտան սէս չըգարտըղը հալտէ, սէսին նէրէտէն կէլտիյի անլայըլամաեան ատէմլէրտէն օլտուղունու, վէ գարընտան չըգտը սէօյլէտիկի հալտէ, չօգ ընըն խալընըզ ազզը ընը օյնաթմըշ վէ չըգտըըլը թարաֆընտան սէօյլէտիլտիկինի իլ գուչ թարաֆընտան սէօյլէնիլտիկինի զաննիլէ իթմիշ տիր․

ԲՕՐՍԱ.

ՂԱԼԱԹԱ ԲՕՐՍԱՍԸ

Նօյէմպըր 20

Գօնսօլիտէ

	Ղր․	Փր․
Տիւն սապահ աչըլըտը	23	26½
» էն աշաղը	23	26
» էն եիւքսէք	23	28
Տիւն աքշամ գափանըշը		
Սէրի Ա . . . . Լ. Ի.	55	1
» Բ . . . . . »	30	75
» Ս . . . . . »	21	96
Թահվիլլաթը Օսմանիյէ	82	30
Շըմէնտըֆէր Ֆր․	89	75

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ

Պանգ Օթօման․ . . Լ. Օ.	595	
Գրէտի Լիօնէ . . . . »	93	70
Րէժի . . . . . . »	15	36
Թրամվայ Պէյ․խաթ․ Ֆր	509	
» Սթամ․ խաթթը Լ. Օ.	6	30

ԱՏՃԷ ՖԻՆԱՐԼԱՐԸ

Օսմ․ լիր․ 100 գր․ տան	Ղր․	Փ․
Սիմ մէճիտիյէ	107	33
Մէթալիք	98	20
Պէշլիք	101	
Ալթըլըք	101	
Ինկիլիզ լիրասը	110	24
Ֆրանսըզ	87	34
Ռօլ	90	2
Թասֆիյէ	17	20
Փարպօն գաթիմէսի . .	9	17

ՉԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	110	15
Փարիս	22	75
Ֆիօրին	10	75

ՐՈՒՄԷԼԻ ՇԸՄԷՆՏԸՖԷՐ ԲԻՅԱՆԳՕՍՈՒՆՈՒՆ

ԳԱԶԱՆԱՆ ՆՈՒՄԷՐՕԼԱՐԸ

137 ԻՆՃԻ ԳՈՒՐԱ 19 ՆՈՅ / 1 ԴԵԿՏ․ 1892

Թահվիլ նումէրօ	Ֆրանգ	Թահվիլ նումէրօ	Ֆրանգ	Թահվիլ նումէրօ	Ֆրանգ	Թահվիլ նումէրօ	Ֆրանգ	Թահվիլ նումէրօ	Ֆրանգ
300176	600,000	1078813	3,000	130565	3,000	1175016	1,000	603886	1,000
1680354	60,000	828354	„	1401237	„	1520767	„	1499133	„
313828	20,000	105760	„	449806	1,000	903731	„	90251	„
644390	„	314106	„	623215	„	942983	„	306885	„
1175017	6,000	145287	„	1943286	„	644386	„	248179	„
70296	„	1136045	„	426019	„	933439	„	145288	„
168242	„	63791	„	1520766	„	1539669	„	389334	„
495068	„	43382	„	404448	„	58260	„	1136042	„
1370672	„	426016	„	1370671	„	281694	„	1339871	„
97494	„	1526850	„	1370674	„	1680353	„	1048710	„

400 էր ֆրանգ գազանան 550 նումէրօ

6301	97491	249048	396819	571559	748676	937416	1112169	1339874	1594943	1741060
6302	97492	249049	396820	571560	748676	937417	1112170	1339875	1594944	1750231
6303	97493	249050	404446	596331	748676	937418	1123966	1370673	1594945	1750232
6304	97495	269346	404447	596332	751371	937419	1123967	1370675	1610406	1750233
6305	105756	269347	404449	596333	751371	937420	1123968	1401236	1610407	1750234
42101	105757	269348	404450	596334	751371	942981	1123969	1401238	1610408	1750235
42102	105758	269349	426017	596335	751371	942982	1123970	1401239	1610409	1762131
42103	105759	269350	426018	603887	751371	942984	1136041	1401240	1610410	1762132
42104	111216	281691	426020	603888	792846	942985	1136043	1447201	1654026	1762133
42105	111217	281692	429946	603889	792846	1017886	1136044	1447202	1654027	1762134
43381	111218	281693	429947	603890	792846	1017887	1157321	1447203	1654028	1762135
43383	111219	281695	429948	609986	792846	1017888	1157322	1447204	1654029	1790856
43384	111220	292481	429949	609987	792846	1017889	1157323	1447205	1654030	1790857
43385	110011	292482	429950	609988	824441	1017890	1157324	1467251	1661841	1790858
58256	110012	292483	436166	609989	824442	1030771	1157325	1467252	1661842	1790859
58257	110013	292484	436167	609980	824443	1030772	1175018	1467253	1661843	1790860
58258	110014	292485	436168	623211	824444	1030773	1175019	1467254	1661844	1791086
58259	110015	300177	436169	623212	824445	1030774	1175020	1467255	1661845	1791087
60306	126376	300178	436170	623213	828351	1030775	1181821	1469416	1666376	1791088
60307	126377	300179	446231	623214	828352	1039096	1181822	1469417	1666377	1791089
60308	126378	300180	446232	623501	828353	1039097	1181823	1469418	1666378	1791090
60309	126379	306881	446233	623502	828355	1039098	1181824	1469419	1666379	1832266
60310	126380	306882	446234	623503	840441	1039099	1181825	1469420	1666380	1832267
62781	130561	306883	446235	623504	840442	1039100	1182271	1499131	1666631	1832268
62782	130563	306884	473361	623505	840443	1048706	1182272	1499132	1666632	1832269
62783	130562	313826	473362	637116	840444	1048707	1182273	1499134	1666633	1832270
62784	130564	313827	473363	637117	840445	1048708	1182274	1499135	1666634	1912521
62785	145286	313829	473364	637118	854766	1048709	1182275	1520768	1666635	1912522
63792	145289	313830	473365	637119	854767	1049601	1212516	1520769	1667141	1912523
63793	145290	314107	449807	637120	854768	1049602	1212517	1520770	1667142	1912524
63794	148631	314108	449808	644387	854769	1049603	1212518	1526846	1667143	1912525
63795	148632	314109	449809	644388	854770	1049604	1212519	1526847	1667144	1919456
70297	148633	314110	449810	644389	859991	1049605	1212520	1526848	1667145	1919457
70298	148634	336531	488621	649521	859992	1075671	1269831	1526849	1680351	1919458
70299	148635	336532	488622	649522	859993	1075672	1269832	1534986	1680352	1919459
70300	168241	336533	488623	649523	859994	1075673	1269833	1534987	1680355	1919460
82891	168243	336534	488624	649524	859995	1075674	1269834	1534988	1693576	1923021
82892	168244	336535	488625	649525	903732	1075675	1269835	1534989	1693577	1923022
82893	168245	389331	495066	723456	903733	1078811	1281211	1534990	1693578	1923023
82894	175311	389332	495067	723457	903734	1078812	1281212	1539666	1693579	1923024
82895	175312	389333	495069	723458	903735	1078814	1281213	1539667	1693560	1923025
90252	175313	389335	495070	723459	914761	1078815	1281214	1539668	1710496	1943287
90253	175314	392221	533166	723460	914762	1106426	1281215	1539670	1710497	1943288
90254	175315	392222	533167	723856	914763	1106427	1314886	1581311	1710498	1943289
90255	248176	392223	533168	723857	914764	1106428	1314887	1581312	1710499	1943290
95501	248177	392224	533169	723858	914765	1106429	1314888	1581313	1710500	1963506
95502	248178	392225	533170	723859	933436	1106430	1314889	1581314	1741056	1963507
95503	248180	396816	571556	723860	933437	1112166	1314890	1581315	1741057	1963508
95504	249046	396817	571557	748676	933438	1112167	1339872	1594941	1741058	1963509
95505	249047	396818	571558	748676	933440	1112168	1339873	1594942	1741059	1963510

Պիր ազ սօնրա չըմէնտըֆէր գաթարը կիւրիւլթիւլէր իլէ կէլտի եանաշտը, ագըլըպինտէ միս Ֆանսի տախի կէօրիւնտիւ, սէվինճ, քէտէր, խասթալըգ ֆիքան հիչ պիրիսի միս Ֆանսիյի սիւսիւնտէն մէն էտէմէյիպ, հաթթա պու կիւն հօվարտաճա սիւսլէնմիշ վէ հէր զէմանքինտէն տահա կիւզէլ տէնիլէճէք պիր հալէ կէլմիշ իտի․

Գարու ճանընտա Հէգթօրու կէօրիւր կէօրմէզ, արալարընտա օլան ատէմլէրի էլլէրի իլէ գօլլարըյա պէրթարաֆ իտէրէք, գօշտու կէլտի, աչըգընը պօյնունա սարըլըպ հէմ աղլաէրագ հէմ կիւլէրէք տէտի քի,

—Տէմէք օլուեօր քի, քէնտինի եօլաէիրմէք հա՛, ա՛հ, պէն նէ գատար գահըրլանմըշ իտիմ, ֆագաթ պու կիւն տէ նէ գատար պախթիեարըմ․

Պունլար հէր քէսին նազարի տիգգաթլարընը ճէլպ իթտիքլէրի հալտէ, գօնթ գարըն կէօյսիւնտէն եավաշճագ իթէրէք, չըգտըգըը չամաթալարա տախի նիհաեէթ վէրտիրմէք իսթէեօր իտիյսէ տէ, չու հարէքէթինի մուճիպ օլան հիտտէթիլէ պէրապէր, գուվվէթինտէ տախի պէօյլէճէ պիր սէվինճ օլտուղու սէթր իտիլէմէեօր իտի․

Նիհաեէթ Հէգթօր գատընը սուտուրամայաճագը կիպի, սէյր իտէնլէրին տախի նազարի տիգգաթըընը մէն իտէմէճէճէկինի անլայընճա, գատընա «հայտէ եօլլէ իսէ կիտէլիմ» տէյի Պէլ իմա օթէլինէ տօղրու եօլա չըգտըլար իսէ տէ, խալգըն տիգգաթընտան թա օթէլէ կիրմէյինճէ գուրթուլամատըլար․

Հէր քէս պունլարըն արգասընտան պագըբ, չու աճայիպ վէ զարիֆ գատըն վէ էրքէկէ նէ մանէտա վէրէճէքլէրինի պիլէմէտիլէր․

Հաթթա օթէլէ կիրտիքլէրի զէման պիլէ, ճինէ նազարի տիգգաթտան գուրթուլամատըլար հիւքմ խիլաէ միւպալաղաճա համլ օլունամազ, զիրա միս Ֆանսինին բէք աչըգ սաչըգ հարէքէթլէրինի նազարի տիգգաթլարը ճէլպ իթմէյէճէք պիր չէյ օլմատըղընտան, խալգըն պիր գըսմը օթէլէ գատար տա կէլիպ, պունլարըն քիմ օլտուգլարընը եօլէնմէկէ չալըշմըշլար իտի․

Նիհաեէթ գատընըն ճանընտաքի ատէմ Վալֆէօյիւ սահիպի Մ․ Սօվրըսինին բէք ազիզ ահպապը օլտուղու խապէր վէրիլինճէ, հէր քէսին սէսի քէսիլմիշ, վէ կէօզլէրի տէ պաշգա թարաֆլարա տէքիլմիշ տիր․

Օթէլէ վէ պախուսուս օրատա արզուլարը վէճհլէ պիր խուսուսի օտաեա կիրտիքտէն սօնրա, արթըգ նէ միս Ֆանսի նէ տէ Հէգթօր, պիրըրլէրա քէնտի հալլարընտա նէ սէօյլէնիլիկինէ էհէմմիեէթ պիլէ վէրմէյէրէք, քէմալի չէվգ ու չէթարէթլէ պիրգուշլուգ թաամը իթտիլէր․

Թաամ իյլէտիքլէրի օտա պէօյիւճէք պիր օտա իտի քի, իչի թարաֆընա պիրէր ճամէթ գօնուլմուշ, վէ պիր չօգ տա ադթը վէ ավճը րէսիմլէրի իլէ թէզյին օլունմուշ իտի․

Եօլիւմտէն նէ սուրէթլէ գուրթուլմուշ օլտուղունա գարը սիւալ իլէ իլէտիկի զէման Թրէմօրէլ եօլէ պիր մասալ ույտուրմուշ տուր քի, պու հիքեաեէնին էն պէօյիւք գահրամանը քէնտիսի օլարագ, պու սուրէթլէ միս Ֆանսինին քէնտի հազգընտաքի հիւսնի նազարընը աթթըրմըշ տըր․

Պունուն իւզէրինէ միս Ֆանսի տախի պատէմա նէ սուրէթլէ ճա չըրտաճագլարը հազըրլանտըղը թէրթիպաթըընը աչըգընա անլաթմագա պաշլատը, վագա գօնթ ագլըն պաշընտա ալմըշ պիր ատէմ օլա, գատընըն գուրտուղու թէրթիպլէր թէմամըյլա թահսին օլունաճագ չէյլէր իտի, զիրա գօնթուն իֆլասը իթմէսի իւզէրինէ, Ֆանսի տէլիգանլըղը արթըգ քէնտիսի իլէ ճէքվիւճուտ ատտա իտէրէք սէնէվի 6000 ֆրանգ իճարըլը օլան տայիրէսինի թէրք իտէճէք, վէ նէ գատար էշեասը, էլմասը ֆիլանը վար իսէ, ճումլէսինի սաթըըբ ագչէսի յլէ նամուսլու պիր թիճարէթէ սիւլիւք իտէրէք, պու թիճարէթ միւտտէթի եօլրիւնտէ աչըգընա սաատ գալաճագ իտի․

Հաթթա միս Ֆանսիյէ էսկի արգատաշը օլան պիր գատընը պուլմուշ իտի քի, մուխտէրլեգ սէրմաեէլէրինտէ բէք մահիր օլուպ, սէրմայէ Ֆանսիտէն սէրմաեէ քէնտիսինտէն օլտուգտան սօնրա օրթագ օլմաղա ճան աթըեօր իտի․

Գըզըն պու ճիւրաթը ֆէտաքեարանէսինէ գարշը, կէնճ գօնթ հէր նէ գատար գահրաման իլէ կիւլմէքտէ իտի իսէ տէ, Ֆանսինին չու ֆէտաքեարլըղը միւճէրրէտ քէնտի հազգընտաքի մուհապպէթինտէն նէշէթ իյլէտիկինի տէ պիլտիկինտէն, խիւրէքտէն մէմնուն օլմագտա իտի․

(Մապատի)